

28. новембар 2011. године

Стање и перспективе јавних набавки

У Медија центру у Београду одржана је конференција "Стање и перспективе јавних набавки" која се организује у оквиру пројекта "Monitoring of Public Procurement System in Serbia" који реализује Транспарентност Србија. Пројекат је део програма "Јачање механизма одговорности у јавним финансијама" који имплементира UNDP уз финансијску помоћ Владе Краљевине Норвешке.

На конференцији су говорили: проф. др Владимир Гоати (председник организације Транспарентност Србија), Предраг Јовановић (директор Управе за јавне набавке), др Мирослав Прокопијевић (Институт за европске студије), Драган Добрашиновић (Топлички центар за демократију и људска права) и Данило Пејовић (Транспарентност Србија).

Председник Транспарентности Србија Владимир Гоати, оценио је да се "где год има пуно меда налази и пуно прстију". Према његовим речима, предвиђено припајање Управе Министарству финансија, ма колико изгледало као мала измена, за собом вуче озбиљне консеквенце.

"Бојим се да ће једна од институција која је у сфери корупције нешто радила на тај начин бити елиминисана. То се код нас не догађа први пут. Чини ми се да институције које показују неке знаке успешног рада уместо да се јачају, доводе у питање", истакао је Гоати.

Директор Управе за јавне набавке Предраг Јовановић оценио је да у нацрту измена и допуна Закона о јавним набавкама нису поправљене и чвршће дефинисане важне одредбе актуелног закона, што оставља простор за злоупотребе. Он је прецизирао да није промењена одредба која се односи на изузетке од примене закона о јавним набавкама у које спадају поверљиве набавке, набавке између два наручиоца, набавке у ванредним ситуацијама.

Према његовим речима, Европска унија је Србији скренула пажњу да је потребно сузити основе за изузетке од примене закона због могућих злоупотреба. Он је навео да није поправљена ни јасније дефинисана ни одредба које се односи на "антикорупцијско правило" - шта се сматра веродостојним доказом корупције и покушајем корупције у јавним набавкама. Говорећи о статусу Управе за јавне набавке, он је поновио да је планираним изменама Закона предвиђено "фактичко расформирање Управе као самосталног и контролног органа".

"Од 13 послова које ради Управа, шест јој се одузима. Два прелазе у надлежност Министарства за финансије, а један на централно тело, док се три у потпуности укидају. Толико о јачању капацитета Управе", навео је он. Према Јовановићевим речима, нејасно је и зашто се поред Управе за јавне послове, уводи, ново, самостално тело- централно тело за јавне набавке.

Говорећи о економским аспектима јавних набавки Мирослав Прокопијевић истакао је да у развијеним земљама на јавне набавке отпада од 12 до 15 одсто БДП. Кад смо ми у питању, нагласио је он, на јавне набавке отпада од 3,6 до 4,5 милијарде евра.

"Србију сматрају земљом у којој корупција односи негде од 10 до 20 одсто улагања. Ако је ниво корупције 10 одсто онда то значи 360 до 450 милиона евра годишње, а ако је 20 одсто онда је то од 720 до 900 милиона евра годишње", рекао је Прокопијевић и додао да је реалну цифру тешко утврдити. Он је истакао да је проблем са јавним набавкама и јавним фондовима то што се набавке врше тако што се "средствима других купује за друге", и при том се не води рачуна ни о цени ни о квалитету. Прокопијевић је оценио и да су особе које су писале измене и допуне Закона "намерно их писале на начин који ће омогућити поткрадање јавних фондова".

Драган Добрашиновић из Топличког центра за демократију и људска права, рекао је да је "да је укидање Управе увертира у ново, предизборно пустошење Србије и да ће овакав закон, када буде донет, бити идеално оруђе за проваљивање у државну касу". Он истиче да је корупција, изгледа, пројекат од прворазредног значаја у Србији, "али не за грађане који то све плаћају, већ за политичку елиту, а доказ за то је и овај закон". Добрашиновић је истакао и да Коалиција за надзор јавних финансија неће учествовати у "фингираној јавној расправи" која ионако ништа неће променити.

Данило Пејовић из Транспарентности Србија представио је резултате мониторинга система јавних набавки које је извршено на узорку од 92 набавке, које је показало да је у 44 одсто набавки најнижа цена била критеријум. У 13 одсто је кашњено са реализованом уговорном обавезом, а у 26 одсто је наручилац каснио са плаћањем. Истраживање је показало да се електронске набавке не спроводе.